

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie zażalenia **U.W.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ś.

z dnia 7 kwietnia 2023 r., sygn. [...], o odmowie wszczęcia śledztwa,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2023 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w L.

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

zawartego w postanowieniu z dnia 12 maja 2023 r., II Kp [...],

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wniosek uwzględnić i sprawę przekazać do rozpoznania

Sądowi Rejonowemu w K..

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 maja 2023 r. Sąd Rejonowy w L. wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sprawa dotyczy zażalenia na postanowienie Prokuratury Rejonowej w Ś. z dnia 7 kwietnia 2023 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., których miał dopuścić się: sędzia Sądu Rejonowego w L. i Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w L., w sprawie o sygn. [...], z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.).

Uzasadniając potrzebę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu Sąd Rejonowy w L. stwierdził, że okoliczności występujące w niniejszej sprawie, tj. konieczność wydania decyzji przez sędziego Sądu Rejonowego w L. w sprawie,

gdzie zarzuty skierowano pod adresem jednej z sędzi orzekającej w ww. sądzie oraz komornika działającego przy tamtejszym sądzie, mogłaby po stronie opinii publicznej rodzić przekonanie o braku bezstronności osób biorących udział w wydaniu orzeczenia, jak wymaga tego art. 4 k.p.k. W ocenie wnioskodawcy, argumentem przemawiającym za przekazaniem sprawy miało być także: „wysokie prawdopodobieństwo, graniczące z pewnością, iż z uwagi na występującą w sprawie konfigurację osobową, wszyscy sędziowie złożyliby wnioski o wyłączenie od rozpoznania sprawy w trybie art. 41 § 1 k.p.k., co stanowi samodzielną przesłankę do przekazania sprawy sądowi równorzędnemu.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego w L. zasługiwała na uwzględnienie i sprawę należało przekazać do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Tytułem uwagi o charakterze wstępnym należy przypomnieć, że judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że zastosowanie art. 37 k.p.k. uzasadniają takie konkretne sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie - chociażby mylne - o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2007 r., II KO 36/07, Lex nr 282245). W podobnym duchu, choć w nieco inny sposób, wypowiedziała się najwyższa instancja sądowa choćby w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 1995 r., III KO 34/95, OSNKW 1995 nr 9-10, poz. 68, str. 83; z dnia 17 maja 2006 r., II KO 27/06, Lex nr 186944).

Każdorazowo wniosek o zwrócenie się do Sądu Najwyższego o przekazanie danej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 37 k.p.k. należy potraktować indywidualnie, a decyzja podjęta przez najwyższą instancję sądową o przekazaniu sprawy, wynikająca z potrzeby uniknięcia uszczerbku dla dobra wymiaru sprawiedliwości, musi zważać na własny układ w danej sprawie. To właśnie konkretne okoliczności sprawy determinują potrzebę ewentualnego odstąpienia do zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy.

Zgodzić się należy z sądem wnioskującym, że na gruncie niniejszej sprawy zaistniały podstawy do zastosowania instytucji właściwości delegacyjnej z art. 37 k.p.k. Do takiego wniosku należało jednak dojść biorąc pod uwagę wyłącznie tą okoliczność, że sprawa, w której wydano postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa, dotyczyła sędziego Sądu Rejonowego w L. powoduje, że w odbiorze społecznym może powstać usprawiedliwione przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy przez ten sąd, co oczywiście nie służy budowaniu autorytetu wymiaru sprawiedliwości. Ten zatem jedynie wzgląd na konieczność wykluczenia potencjalnego, nawet zupełnie nieuzasadnionego przekonania o braku warunków do obiektywnego osądzenia sprawy, przesądził o uwzględnieniu wniosku.

Argumentów tych nie można jednak podzielić w części dotyczącej Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L., który również stanął pod zarzutem popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k. Zarówno doktryna jak i orzecznictwo jest w tym zakresie jednolite i dowodzi, że w sytuacji, gdy uczestnikami postępowania są np. osoby wykonujące zawód prokuratora, adwokata, radcy prawnego czy komornika, samo zaistnienie takiej sytuacji nie uzasadnia przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, bowiem niezbędne jest jeszcze wykazanie, że z uwagi na istniejące relacje i intensywność kontaktów na gruncie zawodowym lub towarzyskim z sędziami sądu właściwego, zachodzi uzasadniona obawa co do ich bezstronności (por. np. postanowienie SN: z dnia 22 października 2021 r., II KO 81/21, Legalis nr 2689972; z dnia 9 kwietnia 2021 r. V KO 12/21, Legalis nr 2557203). W realiach niniejszej sprawy taka sytuacja nie ma miejsca. Sąd wnioskujący nie uargumentował bowiem w choćby najmniejszym stopniu konieczności przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, w części dotyczącej Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L..

Z uwagi na okoliczności dotyczące sędziego wnioskującego sądu oraz fakt, że zarzuty postawione pod adresem sędziego Sądu Rejonowego w L. i Komornika Sądowego, działającego przy ww. sądzie objęte są jednym postępowaniem, dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga, by sprawę rozpoznał inny równorzędny sąd. Zapewni to możliwość przeprowadzenia postępowania w sposób wolny od podejrzeń co do braku bezstronności sędziów orzekających w sądzie właściwym

miejscowo. Sprzyjać będzie niewątpliwie ugruntowaniu przekonania, że wymiar sprawiedliwości realizuje swoje konstytucyjne funkcje w sposób prawidłowy i w pełni niezawisły (por. postanowienie SN z dnia 14 lipca 2010 r., V KO 66/10, Legalis nr 451185).

Z powyżej wskazanych względów Sąd Najwyższy zastosował instytucję właściwości delegacyjnej określoną w art. 37 k.p.k. i zdecydował o przekazaniu sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Jako właściwy do rozpoznania przedmiotowej sprawy należało wskazać na — znacznie nieodległy względem sądu właściwego — Sąd Rejonowy w K..

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[Ł.n]